

Innspill til Høyre sitt programarbeid 2018 fra Sex og Politikk

Takk for muligheten til å komme med innspill!

Sex og Politikk jobber med flere tematikker knyttet til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) som henger tett sammen med menneskerettigheter, kvinners rettigheter og likestilling. Vi vil her konsentrere oss om behovet for en styrket seksualitetsundervisning¹ da dette er det feltet hvor den enkelte skole og derigjennom kommunene har ansvaret. Seksualitetsundervisning er et forebyggende tiltak som vil bidra til et viktig grunnlag for den enkeltes rettigheter og likestilling i samfunnet generelt. Seksualitetsundervisning er også av mange frivillige og offentlige aktører, inkludert Barne- og likestillingsminister Linda Hofstad Helleland, løftet fram som et viktig tiltak i diskusjonene rundt #MeToo.

Sex og Politikk utvikler og tilbyr et gratis elektronisk seksualitetsundervisningsmaterieell, kalt Uke 6, som i skoleåret 2017-18 ble brukt ved vel 45% av landets grunnskoler. Materieellet er tråd med kompetansemålene i nasjonale læreplaner og bygger på de internasjonale standardene satt av UNESCO, WHO og UNFPA. Vi er den eneste norske aktøren som tilbyr et komplett materieell for seksualitetsundervisning til undervisere og har også jobbet tett med utvalgte kommuner for å bistå i deres arbeid med å styrke seksualitetsundervisningen.

Seksualitetsundervisning er viktig for å utruste barn og unge med den kunnskapen og handlingskompetansen de trenger for å kunne ta informerte valg som fremmer helse, likestilling og trivsel, og som forebygger mobbing, diskriminering og krenkelser. Helhetlig seksualitetsundervisning fremheves blant annet av UNESCO som sentral for barn og unges mulighet til å leve gode liv². Derfor må seksualitetsundervisning starte allerede i barnehagen med undervisning om kropp, respekt og grenser, og fortsette alderstilpasset gjennom hele skoleløpet, inkludert videregående opplæring. I vårt politiske dokument [Sex og Politikk om seksualitetsundervisning](#) står det mer utfyllende om hva en helhetlig seksualitetsundervisning består av.

Seksualitetsundervisningen i skolen er dessverre altfor varierende, både mellom kommuner, mellom skoler og mellom enkeltklasser. Dette har kommet fram i forskning, det er noe vi erfarer i vårt arbeid og det har blitt belyst i en rekke medieoppslag (ref. som del av MeToo-debatten). Kommuner har ulike rutiner og politikk for seksualitetsundervisning og det samme har enkeltskoler. Lærere besitter i tillegg ulik kompetanse og ressurser for å ivareta seksualitetsundervisning. Arbeid på lokalt nivå vil kunne kvalitetssikre seksualitetsundervisningen i kommunene, slik at barn og unge får den undervisningen de har krav på – til det beste for både dem og samfunnet som helhet.

Kommunale vedtak

Sex og Politikk har arbeidet med to kommuner som har fattet konkrete vedtak for å styrke seksualitetsundervisningen. Vi deler disse som eksempler på hvordan dette kan fremmes på kommunalt nivå.

¹ Regjeringens strategi for seksuell helse «Snakk om det» som ble presentert av helseminister Høie i desember 2016 innførte begrepet seksualitetsundervisning til erstatning for det tidligere brukte seksualundervisning

² <http://unesdoc.unesco.org/images/0026/002607/260770e.pdf>

- [Bergen kommunes vedtak om å styrke seksualitetsundervisningen, og å anbefale bruk av Uke6](#). Vedtaket startet med et bredt tverrpolitisk initiativ fra ungdomspolitikkerne i Bergen bystyre om å styrke seksualitetsundervisningen i bergensskolene med et konkret forslag. Dette førte videre til en revidering av plan for seksuell helse, og en prosess hvor bystyret inviterte flere aktører med erfaring på feltet til et [dialogmøte](#) for å komme med innspill. Sex og Politikk har gitt konkrete innspill underveis og deltatt på dialogmøter. Byrådet utvikler nå revidert plan for seksuell helse og for hvordan seksualitetsundervisningen skal følges opp videre. [Dere kan også lese mer om dette vedtaket på Sex og Politikk sine sider](#).

Initiativtaker bak forslaget var Njaal Neckelmann (V) som kan kontaktes for videre spørsmål. Leder for arbeidet med selve planen er Ragnhild Inderhaug, seksjonsleder for spesialpedagogiske tjenester i Bergen kommune.

- Kristiansand kommune har også gått foran som godt eksempel på hvordan seksuell helse – og spesielt seksualitetsundervisning - kan ivaretas på kommunenivå. Initiativet her var et generelt spørsmål fra politikerne om seksualitetsundervisning, som førte til et forslag fra administrasjonen. De har kommet noe kortere enn Bergen. Forslag fra administrasjonen ble [vedtatt politisk i kommunens oppvekststyre 19. juni](#). De har invitert Sex og Politikk inn for å ha en workshop i november for relevante ansatte og politikere for å implementeringsdiskusjon.

Kompetanseheving

Vår erfaring og undersøkelser viser at undervisere og fagpersoner ønsker kompetanseheving og kunnskap om seksualitetsundervisning. Dette må forankres i den formelle fagutdannelsen men også tilbys som kompetanseheving for dem som allerede er yrkesaktive. Fylker og kommuner kan i dette bidra til å utvikle en plan for kompetanseheving: Lærere, helsesøstre og andre relevante profesjoner må tilbys kurs og etterutdanning for å sikre kompetanse om seksualitetsundervisning. Skolelederne på hver enkelt skole er også sentrale for å ivareta seksualitetsundervisning og å legge til rette for kompetanseheving.

Samarbeid mellom ulike sektorer

Seksualitetsundervisning berører flere sektorer, inkludert helse, likestilling/inkludering og undervisning/skole. I Bergen kommune samarbeider Byrådsavdeling for barnehage, skole og idrett, Byrådsavdeling for helse og omsorg, og Byrådsavdeling for sosial, bolig og inkludering om å utarbeide den lokale planen for seksuell helse. En bred forankring bidrar til at flere aspekt ved seksuell helse og seksualitetsundervisning ivaretas og kan følges opp i ulike tiltak.

Skolehelsetjenesten – helsestasjon for ungdom

Skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom har en viktig funksjon for barn og unges generelle helse og seksuelle helse. Helsepersonell bidrar med kunnskap og trygge rom hvor barn og unge kan søke kunnskap og veiledning. Å sikre god bemanning av skolehelsetjenesten tilknyttet hver enkelt skole og å sikre relevante åpningstider og kompetent personell på helsestasjon for ungdom er derfor viktige tiltak for god seksuell helse og et helhetlig seksualitetsundervisningstilbud.